

Raadsavond	27-5-2024
Zaaknummer	647089
Portefeuillehouder	Yvonne Peters-Adrian
Vorbereid door	Ruimte & Sociaal
Onderwerp	Aanwijzing verplichte participatie bij Buitenplanse omgevingsplanactiviteiten

Beslispunten

1. Participatie bijna altijd verplicht te stellen bij het aanvragen van een Buitenplanse omgevingsvergunning, zoals opgenomen in de bijlage "Categorieën omgevingsvergunningen verplichte participatie".
2. Dit besluit en de bijlage genoemd onder 1 in werking te laten treden met ingang van de dag na bekendmaking.

Wat willen we bereiken

De gedachte achter de Omgevingswet over participatie past goed bij de visie en koers die Kaag en Braassem heeft op participatie. We willen ruimte bieden voor initiatief vanuit de samenleving en goed samenspel en participatie is daarbij cruciaal.

Door participatie in de meeste gevallen verplicht te stellen bij het aanvragen van een Buitenplanse Omgevingsplanactiviteit, stimuleren we initiatiefnemers hun omgeving te betrekken en na te denken welke invloed de omgeving op de plannen zou moeten hebben.

Samenvatting

Met inwerkingtreding van de Omgevingswet is ook de vergunning voor een Buitenplanse omgevingsplanactiviteit (Bopa) geïntroduceerd. Dit is een vergunning waarmee afgeweken kan worden van het omgevingsplan. Bevoegdheid voor het afgeven van deze vergunning ligt bij het college. De gemeenteraad kan echter categorieën Bopa's aanwijzen waarbij participatie verplicht is. Op maandag 25 maart 2024 hebben we met de gemeenteraad van Kaag en Braassem kaders opgehaald over participatie binnen ruimtelijke initiatieven. De gemeenteraad heeft toen aangegeven voorkeur te hebben om voor alle categorieën van Bopa's participatie verplicht te stellen, met uitzondering van enkele activiteiten die slechts een geringe ruimtelijke impact hebben. Dit voorstel betreft de uitwerking van de op 25 maart 2024 bij de gemeenteraad opgehaalde kaders.

Inleiding

Onder de Omgevingswet kunnen vergunningen verleend worden door middel van een buitenplanse omgevingsplanactiviteit. Daarmee kan het college – ondanks strijdigheid met het Omgevingsplan – toch een vergunning verlenen.

De Omgevingswet heeft onder andere als doel de samenleving meer te betrekken bij de ruimtelijke initiatieven. Een van de instrumenten die daarom is opgenomen is participatie. Bij het aanvragen van een omgevingsvergunning geeft de initiatiefnemer straks aan of hij participatie heeft toegepast. Zonder dit raadsbesluit heeft het antwoord op de vraag of er aan participatie is gedaan op dit moment geen gevolgen voor het behandelen van de vergunningsaanvraag.

Dit verandert als uw raad activiteiten aanwijst waarbij participatie een verplicht onderdeel van de aanvraag vormt. Het gaat daarbij alleen om ruimtelijke initiatieven die niet voldoen aan de regels van het omgevingsplan en waarvoor een vergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit wordt aangevraagd. De gemeenteraad van Kaag en Braassem is op 25 maart 2024 tijdens de Context en Kaders avond in positie gebracht kaders aan te geven. Toen is de voorkeur uitgesproken voor het scenario om participatie bijna altijd verplicht te stellen bij het aanvragen van een Buitenplanse omgevingsvergunning. In dit voorstel stellen wij u voor om alle buitenplanse omgevingsplanactiviteiten participatie te verplichten, op twee uitzonderingen na.

Argumenten

- Het verplicht stellen van bijna alle categorieën Buitenplanse omgevingsplanactiviteiten voor participatie zal initiatiefnemers stimuleren om het contact te zoeken met de omgeving. Met dit besluit leggen we de verantwoordelijkheid bij de aanvrager.
- De omgeving zal vooraf eerder bij een plan betrokken worden, in de aanloop naar een aanvraag. Wanneer we participatie niet verplicht stellen voor bijna alle Buitenplanse omgevingsplanactiviteiten, kan het zo zijn dat de omgeving in een later stadium van het proces wordt geconfronteerd met een initiatief.
- Uitzonderingen:

- Het plaatsen van een dakkapel

In het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl), de bruidsschat en/of het omgevingsplan zijn bepalingen opgenomen om aan te geven in welke gevallen het plaatsen van een dakkapel aan de voorzijde of achterzijde van een woning vergunningvrij is. De praktijk leert dat initiatiefnemers vaak iets willen of moeten afwijken van de in de wet- en regelgeving opgenomen maatvoering. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn als de hellingshoek van het dak het niet mogelijk maakt binnen de gestelde maatvoering te blijven. Vanwege de vergunningvrije mogelijkheden voor het plaatsen van een dakkapel wordt dit beschouwd als een activiteit met een geringe ruimtelijke impact.

- Het bouwen van een overkapping

Ook voor de overkapping geldt dat deze in sommige gevallen vergunningvrij kan worden gebouwd. In bestemmingsplannen zijn bepalingen opgenomen voor het bouwen van een bijbehorend bouwwerk of specifiek voor het bouwen van een overkapping. Indien de beoogde overkapping niet passend is binnen de daartoe opgenomen bepalingen, dient een procedure voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit te worden gevoerd.

Deze activiteit wordt ook aangemerkt als een activiteit met geringe ruimtelijke impact.

- Bij het vaststellen van diverse bestemmingsplannen, die sinds 1 januari 2024 onderdeel uitmaken van het omgevingsplan van rechtswege, heeft de samenleving de mogelijkheid gehad om haar mening hierover te geven. Dit is gebeurd door middel van het indienen van

een zienswijze. Bij nieuwe aanvragen waarbij afgeweken moet worden van het omgevingsplan (en een Bopa gevoerd dient te worden) heeft de samenleving die mogelijkheid uiteraard nog niet gehad. Door het verplicht stellen van participatie wordt de samenleving bij de nieuwe plannen betrokken. Wij zonderen twee categorieën uit omdat deze een minimale impact hebben op de fysieke leefomgeving. Daarnaast is het juridisch beter houdbaar om niet alle gevallen aan te wijzen. Het uitsluiten van enkele categorieën past juridisch gezien in de bedoeling van de wetgever.

Kanttekeningen

- Participatie blijft bij wet vormvrij binnen de Omgevingswet. Zowel voor overheden (zoals gemeenten) als voor initiatiefnemers worden er binnen de Omgevingswet geen verplichtingen opgelegd over hoe overheden of initiatiefnemers participatie vormgeven. We leggen met dit raadsbesluit dus alleen een verplichting op dat participatie verplicht is, niet hoe initiatiefnemers dit invullen.
- Niet alle initiatiefnemers hebben de kennis en ervaring hoe zij omwonenden en/of omgeving mee kunnen nemen in plannen. Daarom bieden we een werkwijze en daaromheen een duidelijke communicatiewijzer aan hoe een initiatiefnemer participatie kan invullen. In de bijlage treft u de opzet voor deze werkwijze, die op dit moment nog professioneel wordt opgemaakt. Deze werkwijze en communicatie omtrent participatie binnen de omgevingswet is meteen na 17 juni beschikbaar.

Risico's

Nieuwe regelgeving rondom de omgevingswet en het verplicht stellen van participatie zal tot vragen van particulieren leiden. We verwachten zo veel mogelijk vragen te kunnen afvangen met de werkwijzer en communicatiemiddelen. Toch zullen initiatiefnemers, ondanks de verstrekte informatie, nog veel vragen hebben en graag persoonlijk contact willen. Mogelijk leidt dit tot een hogere werkdruk en is dit van invloed op de personele capaciteit. Pas als we een goed beeld hebben van de vragen weten we of we hiervoor maatregelen moeten treffen.

Duurzaamheid

Niet van toepassing.

Participatie en inspraak

Binnen de brede invoer van de omgevingswet is op allerlei manieren gewerkt met participatie en inspraak. Wat betreft het verplicht stellen van participatie bij het aanvragen van een Buitenplanse Omgevingsplanactiviteit is nu geen participatie of inspraak georganiseerd. De gemeenteraad van Kaag en Braassem heeft tijdens de Context en Kaders avond van 25 maart 2024 heldere kaders meegegeven en daarom stellen we voor nu in bijna alle gevallen participatie verplicht. We zullen bij de evaluatie van dit besluit zorgdragen voor participatie en inspraak van initiatiefnemers.

Financiële consequenties

Geen financiële consequenties.

Regio

Niet van toepassing.

Evaluatie

Periodiek (in ieder geval één keer per jaar) en op zijn vroegst eind 2025 zal de bijlage 'gevallen waarbij participatie verplicht is voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit' worden geëvalueerd. In dat kader wordt gezien of de bijlage aanpassing (dat wil zeggen geactualiseerd en/of gewijzigd) behoeft. Dit kan ertoe leiden dat er gevallen geschrapt, toegevoegd of anders aangeduid worden. Naarmate de inrichting van de instrumenten van de Omgevingswet verder vorm krijgt (omgevingsvisie, omgevingsprogramma's en omgevingsplan) kan er ook aanleiding zijn om de bijlage herzien.

Voor de goede orde: ook tussentijds is de gemeenteraad altijd bevoegd om de besluiten rondom de participatieplicht te herzien mocht daar in praktijk aanleiding toe blijken.

Roelofarendsveen, 7-5-2024

Burgemeester en wethouders van Kaag en Braassem,

de gemeentesecretaris,

J.J. Démoed

de burgemeester,

A. Heijstee-Bolt

Bijlagen behorend bij het voorstel

- Raadsbesluit met bijlage "Categorieën omgevingsvergunningen verplichte participatie"
- Werkwijzer met Elkaar – voor Initiatiefnemers